

Dómsmálaráðuneytið
Sölvhólsgötu 7
101 Reykjavík

NEYTENDASTOFA

Reykjavík, 03.08.2018
Tilv. 2018/0555 - 0.3.01
GÁG

Efni: Umsögn Neytendastofu - Drög að frumvarpi til laga um peningaþvætti

Neytendastofa vísar til máls nr. S-98/2018, um frumvarp til nýrra heildarlaga um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka. Frumvarpið er innleiðing á fjórðu peningaþvættistilskipun Evrópusambandsins 2015/849/EB.

Í 36. gr. frumvarpsdraganna er lagt til að aðilar sem selja eðalmálma og eðalsteina skuli verða skráningarskyldir m.a. í þeim tilgangi að verða við tilmælum úr skýrslu FATF og til að auðvelda eftirlitið. Neytendastofa telur að ákvæðið eigi ekki aðeins að ná til aðila sem “selja” eðalmálma-og steina heldur einnig aðila sem “kaupa” slíkar vörur og hafa almennt milligöngu um viðskiptin en slík viðskipti hafa aukist á undanförunum árum. Til að mynda hafa komið hingað til lands erlendir aðilar í innkaupaferðir gagnert til að kaupa eðalmálma og eðalsteina af íslenskum neytendum og auglýst í fjölmiðlum komu sína og tímabil heimsóknarinnar. Vandséð er að ákvæðið nái til slíkrar starfsemi.

Einnig er vandséð að mati Neytendastofu af hvaða ástæðu einvörðungu aðilar sem stunda viðskipti með eðalmálma og eðalsteina séu gerðir skráningarskyldir þar sem ætla má að fleiri aðilar sem eru innan skilgreiningarinnar í r-lið 1. mgr. 2.gr. ættu að hafa slíka skráningarskyldu.

Í því sambandi má sérstaklega benda á að aðilar sem hafa milligöngu um sölu á notuðum og nýjum bifreiðum og ýmiss konar atvinnutækjum eru annað dæmi um aðila sem falla undir r-lið 1. mgr. 2. gr. Aðilar sem falla undir r-lið 1. mgr. 2. gr. eru undanskildir í ákvæði 7. gr. frumvarpsdraganna sem varðar nafnlaus viðskipti og skv. gagnaályktun því heimilt að stunda nafnlaus viðskipti með slíka lausafjármuni. Skráningarskylda gagnvart ákvæðum laga um peningaþvætti getur verið til þess fallin að auka meðvitund slíkra aðila og stuðlað að forvörnum.

Í r. lið 1. mgr. 2. gr. ætti því, að mati Neytendastofu, einnig að taka fram að ákvæðið tekur jafnt til þeirra sem í atvinnuskyni “selja” eða “kaupa” hluti eða með milligöngu veita þjónustu með þeim hætti sem þar er rætt um. Samskonar orðalagsbreytingu þyrfti því einnig að gera á núverandi orðalagi í d-lið 36. gr. þannig að skýrt sé að greinin taki til þeirra aðila sem hafa milligöngu um slík viðskipti með því að “kaupa og selja” þær vörur sem um ræðir.

Neytendastofa bendir á að stofnuninni var fengið eftirlit með ákvæðum gildandi laga gagnvart aðilum sem ekki falla undir eftirlit Fjármálaeftirlitsins, s.s. bifreiðasölum og ýmsum fleiri

aðilum sem eiga að vera tilkynningarskyldir um grunsamleg viðskipti. Gert var ráð fyrir því að átak yrði gert í fræðslu og forvörnum gagnvart slíkum aðilum s.s. með gerð kynningarefnis, fundum og auknu eftirliti. Ekki náði það fram að ganga og engin markmið voru sett varðandi eftirlitið eða um eftirfylgni gagnvart slíkum aðilum. Neytendastofa telur að markmið eftirlits gagnvart slíkum aðilum sé að ýmsu leyti enn of óljóst í frumvarpsdrögunum og mikilvægt sé að undir skráningarskyldu 36. gr. falli allir aðilar sem í atvinnuskyni stunda milligöngu um viðskipti þar sem ljóst er að tiltekin viðskipti að fjárhæð 10.000 evra eru algeng, s.s. í sölu bifreiða og atvinnutækja, þannig að ljóst sé hvernig eftirlitsaðili eigi að haga nánar eftirliti gagnvart þeim. Hér má þó einnig benda á að stofnunin telur að við kaup og sölu eðalmálma og eðalsteina séu fjárhæðir í einstökum viðskiptum þó oft minni vegna smæðar markaðarins hér á landi og einnig að í skýrslu FATF er bent á þá sérstöku nauðsyn að settar verðri strangari reglur með það að markmiði að auðvelda eftirlit með þeim viðskiptum. Óvíst er því hvort að ákvæðið nái tilgangi sínum ef fjárhæðarmörkin eru af þessari fjárhæð varðandi slík viðskipti.

Ætla má að starfsemi veðlánafyrirtækja sem veita einstaklingum tímabundin lán gegn veði í lausafjármunum (e. „pawn brokers“) falli undir ákvæði r-liðar 1. mgr. 2. gr. frumvarpsdraganna en slík starfsemi þekkist nú orðið hér á landi. Neytendastofa telur æskilegt að í greinagerð með frumvarpinu verði sett fram dæmi um starfsemi sem að mati ráðuneytisins geti fallið undir ákvæðið.

Í drögunum virðist ekki vera enn ákveðið hvaða aðili skuli taka við eftirliti þeirra sem falla utan við eftirlitssvið Fjármálaeftirlitsins. Neytendastofa telur mikilvægt að ráðuneytið skýri betur en nú er gert hvaða eftirlitsskyldur eigi við varðandi þennan hóp einstaklinga og lögaðila og hvernig unnið verði nánar að forvörnum á því sviði. Að mati Neytendastofu gæti það verið árangursríkast að fella slíkt eftirlit beint undir skrifstofu fjármálagerninga lögreglu sem þannig fengi þá það hlutverk að fylgjast með grunsamlegum viðskiptum hjá aðilum sem ekki eru undir eftirliti Fjármálaeftirlitsins, og fá með því betri tengingu við aðila á markaði með þeim hætti, þ.e.a.s. ef ekki reynist unnt að fella allt eftirlit með væntanlegum lögum til Fjármálaeftirlitsins.

Virðingarfyllst
f.h. Neytendastofu

Trygvi Axelsson
Forstjóri

Guðmunda Áslaug Geirsdóttir
Sérfræðingur